

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА»**

Навчально-науковий Інститут мистецтв
Кафедра музичної україністики та народно-інструментального мистецтва

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«КОМПОЗИТОРСЬКА ТВОРЧІСТЬ ЯК ФЕНОМЕН КУЛЬТУРИ»**

Освітньо-наукова програма доктора філософії – Культурологія

Спеціальність – 034 «Культурологія»

Галузь знань – 03 «Гуманітарні науки»

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “31” серпня 2020 року

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Композиторська творчість як феномен культури
Викладачі	Черепанин Мирон Васильович
Контактний телефон викладача	095.640.40.15.
Е-mail викладача	duetconcertino@ukr.net myron.cherepanyn@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очна, заочна форма.
Обсяг дисципліни	90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	
Консультації	Згідно розкладу, у т.ч. онлайн (скайп)
2. Анотація до курсу	
1.1. Опис (анотація) Навчальна дисципліна «Композиторська творчість як феномен культури» забезпечує процес музично-педагогічної освіти аспіранта як митця вищого рівня майстерності в галузі культурології; формує його професійний розвиток, який є необхідним для майбутньої успішної самореалізації за спеціальністю. Курс дисципліни відображає творчий потенціал композитора в системі розвитку музичного мистецтва і культури, передбачає актуалізацію та певну інтеграцію професійних знань і комплексний розвиток виконавських вмінь та навичок аспіранта, необхідних для набуття знань з психології композиторської творчості та сучасних досягнень сучасного музичного мистецтва. Зміст дисципліни полягає в ознайомленні майбутніх фахівців з основами композиторської творчості; формуванні широкого художньо-мистецького світогляду; забезпеченні професійної підготовки, необхідної для практичної культурологічної діяльності. 1.2. Тип Дисципліни вибіркової частини 1.3. Термін навчання. II рік, IV семестр (другий курс аспірантури, четвертий семестр, 21 тиждень) 1.4. Кількість кредитів. 3,0 кредити, загальна кількість годин: 90 (30 – аудиторна робота, 60 – самостійна робота, 20 лекцій, 10 практичних) 1.5. Викладацький склад. Черепанин М. В. – доктор мистецтвознавства, професор	
3. Мета та цілі курсу	
Метою та предметом навчальної дисципліни «Композиторська творчість як феномен культури» є вивчення основних етапів становлення музиканта як композитора та його вплив на культуротворчі процеси, що відбуваються в Україні та світі. Основне завдання дисципліни «Композиторська творчість як феномен культури» полягає у підготовці аспіранта до майбутньої професійної діяльності, розвиток навиків аналізу тенденцій розвитку музичної культури (в Україні й світі) і, зокрема, її складової – композиторської творчості, орієнтується у творах різноманітних стилів і жанрів, прагне реалізувати свій творчий потенціал у організаційній, експертній, педагогічній діяльності.	
4. Результати навчання (компетентності)	

Здобувач освіти в результаті вивчення навчальної дисципліни набуває загальних і фахових компетенцій:					
ЗК1: здатність до критичного абстрактного мислення, зокрема, вміння застосовувати його до аналізу результатів власного наукового дослідження, наукової новизни, теоретичного, практичного, аксіологічного та світоглядного значення;					
ЗК2: здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;					
ЗК5: здатність написання українською та іноземною мовами власних наукових публікацій різного змісту та обсягу (наукова стаття, автореферат, тези конференцій, наукова доповідь, запит на науковий грант, договір про співпрацю, звіт з наукової роботи, дисертація, праці науково-методичного характеру);					
ФК8: здатність розуміти матеріальну та духовну цінність художнього об'єкту в різних хронологічних межах та географічних ареалах у відповідному історико-художньому, економічному, соціокультурному, інституціональному та гендерному контекстах.					
Програмні результати навчання:					
ПРН1: мати передові концептуальні та методологічні знання з Культурології та на перетині різноманітних гуманітарних наук та синтезувати їх у межах наукової спеціальності, в контексті власного дослідження;					
ПРН2: впорядкувати філософсько-теоретичні засади сучасного культурологічного пізнання; сучасного наукового дискурсу; усвідомлювати власну професійно-наукову ідентичність дослідника-культуролога;					
ПРН4: встановлювати міждисциплінарні зв'язки між блоками гуманітарних, культурно-історичних, мистецтвознавчих дисциплін та вільно володіти міждисциплінарною методологією наукового пізнання;					
ПРН5: вільно володіти фаховим поняттєво-категоріальним апаратом;					
ПРН6: знати основні культурологічні концепції, теоретичні та практичні проблеми з історії культурологічної науки та інтегрувати їх для дослідження сучасних феноменів та процесів;					
ПРН10: вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми Культурології державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних міжнародних наукових виданнях;					
5. Організація навчання курсу					
Обсяг курсу для очної форми навчання					
Вид заняття			Загальна кількість годин - 90 год		
Лекційні			20 академічних годин		
Практичні			10 академічних годин		
Самостійна робота			60 академічних годин		
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)		Нормативний / вибірковий	
IV семестр	034 Культурологія	II		Вибіркова компонента	
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год.	Вага оцінки	Термін виконання

Тема 1. Композиторська творчість у культурі: історико- стильові детермінанти.	Лекція	1-60	2 лекційних, 4 самостійних		4-й семестр
Тема 2. Жанрова парадигма композиторської творчості.	Лекція, практичне	1-60	2 лекційних. 2 практичних, 8 самостійних	20	4-й семестр
Тема 3. Національна мова композиторської творчості.	Лекція	1-60	2 лекційних, 4 самостійних		4-й семестр
Тема 4. Талант і творчий процес композитора: від задуму до виконання.	Лекція	1-60	2 лекційних, 4 самостійних		4-й семестр
Тема 5. Специфіка творчості композитора в системі сучасної культури.	Лекція	1-60	2 лекційних, 4 самостійних		4-й семестр
Тема 6. Композиторські техніки XX – XXI ст.	Лекція, практичне	1-60	2 лекційних. 2 практичних, 8 самостійних	20	4-й семестр
Тема 7. Національна і культурна ідентифікація композитора і його творчості	Лекція	1-60	2 лекційних, 4 самостійних		4-й семестр
Тема 8. Особливості композиторської творчості митців української діаспори	Лекція, практичне	1-60	2 лекційних. 2 практичних, 8 самостійних	20	4-й семестр
Тема 9. Композиторська школа Галичини.	Лекція, практичне	1-60	2 лекційних. 2 практичних, 8 самостійних	20	4-й семестр
Тема 10. Композитори	Лекція, практичне	1-60	2 лекційних. 2	20	4-й семестр

сучасного Прикарпаття.			практичних, 8 самостійних		
6. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу		Перевірка знань проводиться у вигляді теоретичних відповідей на практичних заняттях та виконаних письмових індивідуальних завдань. Максимальна кількість балів – 100.			
Загальна система оцінювання курсу		90-100 балів (А «Зараховано») отримує аспірант, який виконав всі види самостійної роботи, практичні заняття, дав повні відповіді на запитання при усному опитуванні, опрацював рекомендовану літературу. 80–89 балів (В «Зараховано») отримує аспірант, який виконав всі види самостійної роботи, практичні заняття, дав повні відповіді на запитання при усному опитуванні, опрацював більшість рекомендованої літератури. 70–79 балів (С «Зараховано») отримує аспірант, який виконав більшу частину видів самостійної роботи, практичні заняття, дав повні відповіді на запитання при усному опитуванні, опрацював значну кількість рекомендованої літератури. 60–69 балів (D «Зараховано») отримує аспірант, який виконав половину видів самостійної роботи, практичних занять, дав неповні відповіді на запитання при усному опитуванні, опрацював половину рекомендованої літератури. 50–59 балів (Е «Зараховано») отримує аспірант, який виконав третину видів самостійної роботи, практичних занять, дав неповні відповіді на запитання при усному опитуванні, опрацював третину рекомендованої літератури. 26–49 балів (FX не зараховано з можливістю повторного складання) отримує аспірант, який виконав хоч якусь частину видів самостійної роботи, практичних занять, не дав відповіді на запитання усного опитування, опрацював малу кількість рекомендованої літератури. 0-25 балів (F не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни) отримує аспірант, який не виконав жодного виду самостійної роботи, практичних занять, не може дати відповіді на запитання усного опитування, не опрацював рекомендованої літератури.			
Підсумковий контроль		Залік			
7. Політика курсу					
Відповідно до вимог Національної рамки кваліфікацій для кваліфікаційного рівня «доктор філософії» програмні вимоги навчальної дисципліни спрямовані на досягнення восьмого (8) кваліфікаційного рівня (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 червня 2019 року № 509					

«Про внесення змін у додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/509-2019-%D0%BF#n5>), за яким особа, яка завершила навчання на ОП третього рівня вищої освіти повинна мати здатність демонструвати значну авторитетність, інноваційність, високий ступінь самостійності, академічну та професійну доброчесність, послідовну відданість розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності. Результатом навчання повинна бути здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення.

У взаємовідносинах викладач та аспіранти керуються загальними морально-етичними принципами та правилами поведінки відповідно до Кодексу честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», ухваленого Конференцією трудового колективу ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» 29 грудня 2015 року. Тому, політика курсу спрямована на те, щоб забезпечити аспірантам здобуття знань, умінь та розуміння, що відносяться до галузі мистецької освіти, що дасть їм можливість виконувати свою роботу самостійно. Акцентується увага на забезпеченні підготовки професійних здібностей щодо самоорганізації, вміння самонавчатись, розвинути аналітичне мислення, приймати обґрунтовані рішення, здійснювати оцінювання та забезпечення якості виконаних робіт разом з вільним володінням іноземними мовами.

8. Рекомендована література

1. Альшванг А. Клод Дебюсси. М.: Музгиз, 1935. 96 с.
2. Асафьев Б. Русская музыка (XIX – начало XX века). Л.: Музыка. 1978. 341 с.
3. Баланко О. Українська камерно-вокальна музика кінця XX – початку XXI століття як виконавський феномен: автореф. дис. ... канд. мист-ва. Одеса, 2017.
4. Берегова О. Постмодернізм в українській камерній музиці 80–90-х років XX сторіччя. Київ: Видавництво НПУ, 1999. 141 с.
5. Берегова О. Тенденції постмодернізму в камерних творах українських композиторів 80-90-х років XX ст. : дис. ... канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 Музичне мистецтво / Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. Київ, 2000. 197 с.
6. Бернштейн Л. Концерты доля молодежи. Перевод, вступительная статья и комментарии Е. Ф. Бронфин. Л.: Сов. Композитор, 1990. 232 с.
7. Білозуб Л. М. Національний дискурс сучасної музичної культури: (в контексті вітчизняної композиторської школи) : дис. ... канд. мистецтвознавства. К., 2013.
8. Боров Ю. Б. Эстетика. 4-е изд., доп. М.: Политиздат, 1988. 495 с.
9. Борисенко М. Жанр транскрипції в системі індивідуального композиторського стилю: автореф. дис. ... канд. мистецтв. Х.: ХДУМ, 2005. 17 с.
10. Ванслов В.В. Всестороннее развитие личности и виды искусства (Очерки). М.: Сов. художник, 1963. 111 с.
11. Вишинський В. Симфонізм Д. Шостаковича і Г. Малера: рух як структуруючий та музично-драматургічний фактор: автореф. дис. ... канд. мист-ва. К., 2012.
12. Герасимова-Персидская Н. Партесный концерт в истории музыкальной культуры. М., 1983.
13. Герасимова-Персидська Н. Нове в музичному хронотопі кінця тисячоліття. *Українське музикознавство*. Вип. 28. Київ, 1998. С. 32–39.
14. Гордійчук М.М. На музичних дорогах: Статті та рец. К.: Муз.Україна, 1973. 306 с.
15. Городецький А. Європейське альтове мистецтво першої половини XX століття: виконавська практика та композиторська творчість: автореф. дис. ... канд. мист-ва. К., 2019.
16. Громов Е.С. Природа художественного творчества: кн. для учителя. М.: Просвещение, 1986. 239 с.

17. Громченко В. Духовне соло в європейській академічній композиторській та виконавській творчості ХХ – початку ХХІ століття (тенденції розвитку, специфіка, систематика): автореф. дис. ... доктора мист-ва. К., 2020.
18. Долгополов И. «Мастера и шедевры»: В 3 т. Т.1. М: Изобразительное искусство», 1986. 720 с.: ил.
19. Дубка О. Соната для тромбона у творчості зарубіжних та українських композиторів ХХ – початку ХХІ століття: автореф. дис. ... канд. мист-ва. К., 2020.
20. Жукова Н. Інтерпретація як компонент музичної творчості: естетичний аспект: автореф. дис. ... канд. філос. наук. К.: КНУ, 2003. 14 с.
21. Історія української культури / за загал. ред. І. Крип'якевича. К.: Либідь, 1994. 656 с.
22. Історія української дожовтневої музики / заг. ред. та упоряд. О. Я. Шпресер-Ткаченко. К., 1969.
23. Евдокимова Ю. Проблемы первоисточника. *Советская музыка*. 977. № 3. С. 109–112.
24. Каблова Т. Золотий перетин як композиційний принцип транс мірності в українській музичній культурі (остання третина ХХ століття): автореф. ... канд. мист-ва. К., 2014.
25. Коган Г. Парадоксы об исполнительстве. *О Музыке: Проблемы анализа*. М.: Сов. композитор, 1974. С. 344–365.
26. Козаренко О. Українська національна музична мова: генеза та сучасні тенденції розвитку: автореф. дис...док. мистецтвознавства: спец. 17. 00. 03. К., 2001. 36 с.
27. Коновалова И. Жанр обработки как явление художественной интерпретации в музыке. *Традиції та новації у вищій архітектурно-художній освіті*: зб. наук. пр. вузів худож.- буд. профілю України і Росії. Х.: ХДАДМ, 2003/2004. № 5/6, 3/4. С. 48-51.
28. Королюк Н. І. Маленькі історії про українських композиторів ХVІІІ – ХХ ст.: літературно-художнє видання. К.: Журнал «Радуга», 1998. 189 с.
29. Корыхалова Н. Интерпретация музыки: теоретические проблемы музыкального исполнительства и критический анализ их разработки в современной буржуазной эстетике: монография. Л.: Музыка, 1979. 208 с.
30. Котляревская Е. Вариативный потенциал музыкального произведения: культурологический аспект интерпретирования: дис... канд. Искусствоведения. К., 1996. 196 с.
31. Кочнев Ю. Объективное и субъективное в музыкальной интерпретации: автореф. дис. ... канд. искусств. Л.: ЛГК, 1970. 22 с.
32. Кремлев Ю. Йозеф Гайдн. М.: Музыка, 1972. 318 с.
33. Курышева Т. Театральность и музыка. М.: Сов. композитор, 1984. 200 с.
34. Лосев А. Ф. История античной эстетики. М.: Искусство, 1969. 715 с.
35. Луніна Г. Сергій Зажитко: «Для мене сміх – річ досить серйозна». *Музика*. 2014. № 4. С. 28–33.
36. Малий Д. Специфіка композиторського мислення в музиці останньої третини ХХ – початку ХХІ століть.: автореф. дис. ... канд.. мист-ва. Харків, 2018.
37. Москаленко В. Творческий аспект музыкальной интерпретации (к проблеме анализа): монография. К., 1994. 157 с.
38. Москаленко В. Теоретический и методический аспекты музыкальной интерпретации: дис... докт. искусств. К., 1994. 212 с. 4.
39. Петров В. Инструментальный театр ХХ века: история и теория жанра: автореф. дис. ... д-ра искусств. Саратов, 2014.
40. Полибина И. Вербальные описания как форма объективации музыкального произведения: дис... канд. искусств. К.: 17.00.03 / Национальная музыкальная академия Украины им. П. И. Чайковского. К., 1996. 122 с.
41. Ровенко Н. Фортепіанна творчість українських композиторів у контексті розвитку музичної культури України (80–90-ті роки ХХ століття): монографія. Миколаїв, 2018. 240 с.
42. Розеншильд К.К. История зарубежной музыки. Вып. первый. М.: Музыка, 1969. 535 с.
43. Романюк Л., Черепанин М. Музичне і театральне життя Станіславова.(друга половина ХІХ – перша половина ХХ ст.): монографія. Івано-Франківськ, 2016. 508 с.

44. Рудницька О. П. Сприйняття музики і педагогічна культура вчителя. К.: КДПІ, 1992. 96 с.
45. Северинова М. Художньо-світоглядні традиції у творчості українських композиторів 80–90-х років ХХ ст.: автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства, К., 2002.
46. Соколов А. Музыкальная композиция XX века: диалектика творчеств: монография. М.: Музыка, 1992. 227 с.
47. Соломонова О. Типологія музикальної пародії. *Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського*. Вип. 80. Київ, 2009. С. 193–206.
48. Степурко В. Вияви мистецької інтроверсії у творчості композиторів України другої половини ХХ – початку ХХІ століття: автореф. дис. ... канд. мист-ва. К., 2017.
49. Тилик І. В. Творчість Артемія Веделя в контексті культурномистецького і духовного життя України другої половини ХVІІІ ст.: дис. ... канд. мистецтвознавства. К., 2013.
50. Чередниченко Т. Композиция и интерпретация: три среза проблемы. *Музыкальное исполнительство и современность*. М., 1988. Вып 1. С. 43–68.
51. Чучман В. Творча спадщина Євгена Вахняка в хоровій традиції Галичини: автореф. дис. ... канд. мист-ва. Івано-Франківськ, 2019.
52. Шреєр-Ткаченко О. Я. Історія української музики. Ч. І. К., 1980.
53. Эстетика: словарь / под общ. ред. А. А. Беляева и др. М.: Политиздат, 1989. 447 с.
54. Ярошенко І. В. Музично-просвітницька діяльність А. Кушніренка в контексті розвитку професійно-хорового виконавства на Буковині: автореф. дис... канд. мистецтв. К., 2005. 20 с.

Інформаційні ресурси

1. www.nbuv.gov.ua Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського
2. www.uk.wikipedia.org Україномовна версія он-лайн енциклопедія «Вікіпедія»
3. <http://libportal.org.ua/> Бібліотечний інформаційно-освітній портал
4. <http://elib.nplu.org/project.html> Культура України. Електронна бібліотека
5. http://1941-1945.at.ua/photo/kartiny_o_vojne/kartina013/11-0-1503
6. www.artsait.ru/art/v/vasnecov/main.htm
7. www.tretyakovgallery.ru/ru/calendar/.../exhibitions3112/
8. vrubel-world.ru/vrubel-art.php
9. www.art-portrets.ru/hudojniki_peredvijniki.html
10. gallerix.ru/album/200-Russian
11. lib.antyat.ru/ethnos/ukraine/74-culture-painting.html
12. tphv.ru/ukraine.php
13. znaimo.com.ua/Чюрльоніс_Мікалоюс_Константінас
14. gallery.crimea.ua/ru/painters.php?p=101
15. art-pics.ru/
16. www.biografguru.ru/by/muzikant/7q=9&psn=82
17. www.olofmp3.ru/.../10-kompozitorov-kotoryh-Vy-dolzhen-znaty.html
18. www.rondon.org/mus/classic.htm